

Издаје Недјељом.
 Цијена:
 За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
 СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
 НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
 на годину 6 ф., на по год.
 5 ф., на четврт године 1 ф.
 и 50 новчања.
 За све остале земље у
 ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ на
 годину 20 франка, на по
 године 10 франка, на чет-
 врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплатити плаћа се у
 изабраним писанима, како
 посредством администрације «Гл.
 Црногораца» на Цетиње, а
 може се и директно уплати-
 вати на пошту у Котор-
 Долу или на пошту у уредни-
 тву «Ручкописне књижевности».

За огласе плаћа се од
 реда по мјес. За огласе веће
 и на дуже вријеме иначе.

ЦЕТИЊЕ, 27. Марта.

Свијетли дан, у очи којег ово пишемо, ослаја величјом славе своје и драгоцјеним успоменама својим све мисли сва осјећања наша и нетискује не душе наше и на срца нашег олу свакидашњу струју нашег душевног живота, замјенујући је нечим ванредним и необичним.

И кад би смо хтјели, не би смо се могли отети тој славој мојој, јер ма колико да је човек занесен пртлоном свакидашњих свијетских догађаја, велики дани које хришћанство слави толико су снажни својим успоменама, да га и нехотице истргну из тишине и вреве овога свијета, и поставе га као на неку чистију висину, гдје човјека обасја јаснија свијетлост, гдје му је чисто лакше дисати, гдје му се душа често разгади, а срце ставе куцати ритмом правилнијем.

То су благодјетна дјејања вјере хришћанске!

Тамав један дан јест сјутрашњи дан славе васкрса Христовог!

Давно је то било, кад је земаљска мајка родила дијете у јаслицама, које последице постаде наставник цијелог човјечанства, који божанственом науком обора цијели свијет старовјековни и удари пјечите темеље новој згради човјечанства — темеље хришћанске.

Историја памти и прича вам о мноштвима великијем људма, који се прославише и потомству вјечно име оставише на разне начине.

Али човјечанство цијело са свом историјом својом плаћа се дубоко и пачице пред јединственим сином својим, који се животом и дјелима својим толико узвисио не само над свијема људма који су били и који ће бити, који је науком својом учинио толики преврат у свијету и осноке друштва људског тако корјенило измијенило, да цијело хришћанство у њему обожава изасланика небеснога, самога сина божјег, којег је Бог послао на земљу да некуи грјехове људске и да човјечанство приведе к спасењу.

Иако је тај божанствени изасланик неба постигао тако ванредни успјех?

Не суровом силом, не отијем или мачем, нити пушком или тобом; не ни учењачком мудрошћу, која се слаже у дебеле књиге, нити лукавством фарисејским које хоће обманом и пријевари да завлада и господари над људма, — него божанственом истином небесне науке своје која је баш простотом својом величанствена, и примјерним животом као и мученичком смрћу својом којом је запечатно своју славу.

Та наука његова и данас свијетли свијету као најјасније видјело небеско и свијетлиће док тече и једнога човјека на свијету.

Рекао би човјек, да нема ништа проистије од онога што је Богочовјек учио. «Љубите друг друга» и «што не желите себи, не чини другима» — ријечи су прости, лаке и разумљиве; у њима нема никакве дубљине и тајанствености учењачке, нема ни трупи од метафизичне трансценденности.

Али је у њима пјечита истина, и то она једина, права и искључива истина, која је једина у стању да у људма изврети уништи и да од двојне животине начини човјека.

Дубоки смисао лежи у томе, што је та наука названа небесном. Она то дошта и јест, јер као што је неба за

нас смртне људе на овој плачевној долини недостижно, тако је и наука ова толико узвишена над нама да заман ширимо руке да је у свој цијели обгрлимо и својим животом у дјело обрзимо.

Завршио у себе, осврнимо се на прошлост своју, погледајмо на окошину своју по другостима и пријатељима, отворимо листове историје све до данашњијех дана, не ћемо се упјерити да смо још далеко предалеко од оне тачке висине на којој стоји божанствена наука Христова.

Колики је год напредак учинило човјечанство до данас, узлудило се још није на близу по науци Христовој. Звјерстао му најбоља на видјело сваки дан у овом или оном облику. Милони од бајонета, на које се наслађују баш најнапредније хришћанске државе у Јевропи, не свједоче ни најмање о том, да је прешла у дјело наука Христова о љубави друга к другу. Пунава тавнице на све стране не свједоче да се пазни на прилику Христову, по којем другоме не треба чинити оно што себи не желити. Звекот од свјетла на ногама толиких народа није доказ да се нареди наше међу собом као равна браћа, као што и небесни учитељ препоручује.

Па зар за то да очајавамо?

Не, никак! У васкрсу Христову, који сјутра славићемо, симболише нам вјера хришћанска коначну побједу доброга начела над злијем, и ми у то вјерујемо безусловно.

Ако чиста наука Христова стоји високо над нама, то нам је напомена, да вада очи на висине упремо, да мисли, тежње и осјећања наша горе уздижемо, а то ће рећи: да се изплачимо на глаба у који би нас узвизла грјешна страна гјелесне грађе наше, да савлађујемо душевним стремљењем к висини ишеку прерадо земаљскога тијела нашег, а све више и више постајемо људи пречишћени науком Христовом.

Тежак задатак четрна, но у земаљском животу Богочовјека пружа нам се диван и узорити примјер.

Ко хоће коначно да побједи, ита више: ко хоће и саму смрт да побједи, нека се угледа у тај божанствени узор. Не одступај са правог пута ни за даку, ради, учи себе и другог, подноси, мучи се и трпи — на ћеш на поклјетку побједити и као човјек и као народ.

Угледајмо се и ми, браћо, у тај свијетли примјер. Преша нам је виша но икоме јер смо давно желели васкрса наше опште вјере народне, коју од цијекова толико крвљу својом и билежимо толикијем гробнијем плачима.

Трпимо, подносимо и не очајавајмо, па ће се дивна плоча с гробнице косовске и народ ће моћи несело запјевати: Да васрене Бог Српски и да се расточе враш његови и да бјеже од лица његова сви који га не навиде!

Војевање у Кривошијама и Херцеговини.

Крај свег тога, што се у аванцијем извјештајима аустријскијем престано биле све сами успјеси војске аустро-угарске у Кривошијама и Херцеговини, и при свем том што је експедиција у Кривошије слажена за свршену, почем је земаљште кривошијско скоро са свијем заузето и отворених савлазан, — мора бити да постоје у Аустро-Угарској извјесни кругови, који с дојакошњим постигнутим

резултатима нијесу баш са свијем задовољни и који не виде ствари у Кривошијама и Херцеговини баш у ружинијама бојама.

Да ти кругови не снадају у овој извјештају еверу којој је обично свашта црно и ружно што год влада чини, но да су то баш искрени пријатељи наше владе аустро-угарске као и да час извјештаје системе тамошње, то извјештаје најбоље по листовима у којима се еверетимо с критикама војевања аустро-угарског у Кривошијама и Херцеговини.

Имеђу неколиких тих извјештаја ми ћемо овдје извести само бечку «Трибину» којој занста нико пребацити не може ни да је противница садашњој влади ни да се опире присвојеној Босне и Херцеговини, нити да има каквог му драго себичног или партијског разлога да говори о том предмету пристрашно.

Због тога ми ћемо овдје, без сваког нашег суда и без никакве примјесе с наше стране, доијети чланак тога листа, у којем се подвргава оштри војевање аустро-угарске војске у Кривошијама и Херцеговини.

Ево тога чланка:

Пријатељу као и непријатељу ватречу се у хвали нашијех храбријех војника, наше паврене војске на бојско пољу уставничком. Храброст и одважност, дисциплина и ратоборност — то су стародавне врлине којима се вазда одликовала аустријска војска. За то признање, које се одлучује од тај војска, не однос се управо на те врлине, које су од старина у ње. Негајемо се сав најбољи дива, то је ова извјештаје извјештаје нашијех трупа у марширању преко најнепроходнијег земаљшта на свијету и под најтежијем околностима змијега доба; то је ова особита, сиваљачна вјештина у маневрању која као да расте са величаном тежњом и са отпором противника; то је онај европачки и без идузетка побједоносан начин војевања. Маршова колона Арловеле, Ледниве, Скулићеве, Хасове и т. д. дух горње Неретве; параднијске регименте и Веберове пјемалије из Херцеговине преко Јастребнице и Оријена пут Бривошија, о својој височине Кривошијске од Ораховца до Греша и од Убаља до Вратла, својојаче до јунаш кључа од Улога — Црвенога Кавица заједно с главном — које је 15. Фебруара извела једна регимента кодове Царјеве: све су то сјајна дјела, која се морају бројати међу најславнија те их ратна историја свијета памти и бљежи. Једном ријечју: наши војници, прости као и офицери, наша војска у Херцеговини починиав је чуда од јунаштва и храбрости војничке.

Но у толико више морамо се запитати, како је то, да га од цијелог свијета с правом хваљена војска, која у свему и свачему подманије устанике, а на број је четир и пет аућа већа од њих, за ово шест недеља, од како операције офанзивне трају, не само још није потпуно са устаником, него је аустрија да се устаник развије у право «хајдуковање» (бригантаже), које је управо горе него што је устаник био с почетка? 28. Јануара извјештаје заједно, као резултат учиненог војничког навишења, да устаника има највише 2500, који су у мањим четма расути око Улога, на Кобињи и јужно од Фоче, дакле на једном осмаштуту од четри марша од по 200 километара у јужину и једнога марша у ширину. Потоњи пак извјештаји значајни, који доијеру до 7. Марта, кажу и против, да на цијелом простору између Чајнице, Горажде, Гацка, Билеће, Стоца, Невесиња, Ковица, Трескавице и Јаворине-Планине нема живе душе и да је све одбјегао што не може пуцку носити; да на томе простору, који износи шест маршова у дужину и толико исто у ширину, дакле који је данас шест пута већи него што је био с почетка, постоји два наест већих чета устаничких које се крећу с мјеста на мјесто као жива, и још већ број мањих чета које се за час по јаво и ишчезау, и да томе повидљавом и непокућном противнику све наше колоне

крај свијех кариса и контркариса својих не могу има баш ништа да изуде. Кад је то тако, онда нико не може казати да ствари у Херцеговини иду на боље него на горе, и ако је устаник у главном савлазан те се још само појављује у облику хајдуковања.

Чиме да се објасни та безуспјешност шестонедељних напредних напора наше војске? Разлог томе лежи у вичачу како се воде операције, у цијелој систематској савлађавању устаника, једном ријечју: у војничко-стратемискијем погрешкама наше војске, упркосе, напачејем генерала на бојном пољу и намета главнога штаба.

То мора сваки примјетити на први поглед операција од 8. до 15. Фебруара против Кривошија — Улога, за тимем омијех око Чермерне између 25. и 27. Марта, на пошлетку у свијет повољенијех око Улога 7. и 8. Марта. По аванцијем извјештајима све су операције «заједнички» управљане с двије стране: од Далена у Сарајево и Јовановића у Дубровику. Дакле наша војна управа огрјешила се о прво и најважније стратемиско начело, поставивши у војничком извјештајештву двојство на мјесто јединства које је у свијема војничкијем операцијима теолодно криво. Ако би нам се пријемало да је тако било и с. 1878 за пријеме окупијаче Босне и Херцеговине, ми бисмо одговорили, с кљентом нашега главног штаба у Руси, да тада није тако било, јер тада је Филипчевић заповиједвао Јовановић слушао. Сада је пак друшчије, јер на аванцијести и наредба Даленових и Јовановићевих види се јасно да међу њима нема споразума ни слоге, јер оба генерала, мјесто да је један другом подчињен, изједначени су у рангу. Што тај извјештај војнички одношај није до студије итете наивно, има се благодарити само невољи четачика; не он је савлако узрок, што је ова шестонедељна војна ипак без успјеха.

Због тога се устаник савлађаје без свакога излага. С почетка операције бисмо управљане против Кривошија; за тимем се «бруде на Улог; кад тога уочи се Чермерна; а последице омет Улог. Оставајући на страну срамоту која нам долази отуда што нам наша садашња тако рећи провинцијска управа нашијех операција, у томе савлажу с једне тачке на другу лежи невољорими доказ, да наши заповиједјући генерали на бојном пољу немају још праве операционе цијељи пред собом. Наким се не слаже да су томе криве саме устаничке чете. Било је тих чета и у г. 1878, па се није за њима трчало до онако то онамо, него се имало пред очима Сарајево и Мостар, на што се постхачењу тих цијеља на пут стављало, то је за шест недеља савршено савлађено.

Друга је невела и то, што устаници нит у уништена нити преко границе претјерани, него су се само расули и у земаљу још дубље зааукали. Наш главни штаб хвали се тимем што је на уру и минуту врорачувао, кад ће се разне колоне, пошавши са више страна, на најсвојј тачки састајти. То су наше колоне довста изведе, по тихјем нијесу ништа постигле, и управо веда се ни замислити како се може што постићи са четири колоне, које добију валог, да некући се на висове од преко двије хиљаде метара гдје међу собом и уштите устанике, који се њима испод носа могу извући на своје стране.

До данашњег дана стадо нас је савлађивање устаника 15 офицера и 200 маика мртвијех; осми тога отишло је осам милиона ефорана на ванредне трошкове и потрошило се шест недеља вријеме; неустачак се ипак разаво у замашно хајдуковање које нам мора бити заједљати. За четрнаест дана пресахуће у Херцеговини највиши див текучијех вода, за другијет четрнаест пресахуће и извори, а за шест недеља претвореће се у свелерне угањ који није за пиће. Једна хрибра и калава војска под жетом од 40 степеня калаживих а у слајед окућана у води баће десеткована и отуђена да води бодлики рат око извора и бистрије, на као оно Муштарова војска у г. 1876. Са тога би било крајше пријеме, да се наша војна управа на бојном пољу нешто мало испречи.

«Правитељствени Вјесник» о устанку у Херцеговини.

У «Правитељственом Вјеснику» руском налазимо овај извјештај о устанку у

Херцеговина и о односијима њего-
вима и Црној Гори, који је без сумње по-
тезио на званичнога пера :

Још је и сад тешко да се има пра-
ви појам о устанку у Херцеговини. Осим
двојице чарџија више или мање незна-
чних између којих и чета устаничких,
које се ништа особито замашно догодило
да би се о том могло судити на колико
се устанак развио и каква му је садашња
карактер. Не зна се шта више ни то пра-
во, а да да је устанак правило устројен
или се само појављује као незадовољство
народом. Међу тим број устаника је зна-
тан. Има их до 3000 људи, али су сви по-
дијелени на више мањих чета. Знатне
силе устаничке стоје уредно припреме
намеђу Мостара, Фоче и Вишеграда, али е
наузетком чете Стојана Ковачевића, све
се чете на том врху састављене скоро од
сарајевских мухамедозаца.

Устанак је највише напредовао на-
међу Сарајевом и Новом Пазаром и између
Сарајева и Мостара. Устаници су освоји-
ли и заузели једну доста важну стратеги-
јску позицију, између варош Кошца (има ки-
лометра да су устаници тај усрјех по-
стигли). У. Гл. Ц.), која лежи на путу на
Сарајево и Мостар, и трупе аустројске
биле су принуђене да ту позицију више
пута нападају. Због тога је и генерал Јо-
вановић био позван у Мостар. Ваља још
приближити и узимање на јурин једне
тарџавице у околини Чјинице. Кажу да је
ово оскојење, које су извршили устаници,
Аустријци ставио неку деветину убије-
них и заробљених. Ковачевић, од своје стра-
не, заузео је онет једну малу тарџавицу у
околини Фоче. Он је покушавао да заузме
"Фочу, ма то му није пошло на руком.

Крај свега тога што устанак напре-
дусте, многи хришћани устали су да у њем
учествују, и могло би се још надати да ће
се мирним начином расправити, ако се за-
рана предузму неке мјере. До оспта ча-
са већина устаничких хришћана из Херце-
говине уздржалају се од учешћа у посто-
лима устаничким. Само у Зунцима сви
су се ставили, под предвођењем Три-
ка Вукаловића, волуки у гору.

Ратоборни дух штампе и јавнога ми-
шљења у осталим околностима до извесног
степену самјем страхом од појављивања
сипетата и од настрашних да се развири
устанак. Разумије се да су највише туж-
бе управљене против Црне Горе, по сум-
њали се и то тако и г. Гледетон и сла-
вољубива партија руска. Све ове тужбе
са свјетом су неосноване. Црна Гора није
дала никаквог повода овим преобичај-
ним изјављивањима. Јер она се др-
жи и сад најстрожије неутралности. Йуди
који умишљају новјерене Кијала Николе
изражавали су шта више жељу да од своје
стране притеку у помоћ да се Херцегови-
на умири, по ову су јерали наустити
то ширење у склад околности које су не-
задовољне од њихове воље. Најјесу се шта
више оправдали ни страховали да ће на-
рад црногорски појати учествовати у у-
станку, крај све искривости у мирољуби-
вијем начерима његове владе. Међу уста-
ничким нема ни једног јединог Црногорца,
премад непријатеља Црне Горе кажују, да
их има у Херцеговини до 500.

Како су ти гласови са свјетом неос-
новани, може се судити по томе, што ни-
један од пограничних округа није до о-
вога часа примио учешће у покрету хер-
цеговачком. Тек у најновије доба почео
се појављивати покрет у округу гатачком
и билећком, али су се многе фамилије
иселиле у Црну Гору. Овај покрет изазван
је на неерску строгошћу оспаднога стања.

Број избјеглих у Црну Гору износи
већ до 5000 душа, и влада црногорска и-
маће муке да све ове бјегунице издржи о
свом трошку.

Црногорци учествују у судбини ови-
јех јадника и радо би им помогли, али
крај свих својих симпатија и сасла јавијех
са својим једнодламенцима и једнојер-
ничима из Херцеговине, они слушају тачно
наредбе своје владе и не одступају е пу-
та који им је указао Кијала Никола. Већ-
на изјављивањих Црногорца оспадно се
шта више прао резервисан. Оадје се у
оште е најбоље прати све што се тиче
Русије, и традиционалне симпатије руске
оадје се хране невредно.

По слајема информацијама, покретом
устанничким управљају мухамедозци, према-
да највише међу њима које се сваког
неосредног учешћа у устанку. Они само
кредом потпомажу устанике. Оружје исто
већином су додали мухамедани, које Ау-
стрија није разоружала приликом окупа-
ци Босне и Херцеговине. Има неких зна-
кова по којима се судити може да су и-
дасани и агенти изазивачи дају потпору
устанку, но они немају ништа заједничко-
ни е Црногорцима ни е Русима ни е Ил-
лицима, који се асновано окрљају као
покретачи устанка.

Чинк се као да се влада аустројска
потпуно убиједила да може имати пуно
вјеру у Кијала Николау, и као да би готова
била да му помогне у издржавању напред-
них трошкова проузрокованих садашњом
ситуацијом, но Кијала не би могао прихвати
попору новчану од Аустрије а да не уз-
дрна повјерљиве које ужива у народу.

С бојнога поља.

У постоње пријеме као да су се онет
појавили мале јединице окрпаји у Кри-
вошијама. Тако судимо по забубујућим ви-
јестима које налазимо у бекетијама исто-
ничким. Устаници Кривошијски, сатјерани од
бесарско војске у Мачју Планину, употре-
били су ваља згодну прилику када су при-
метили да је царске војске каже па оку-
пу, нашоше у већим четима испод Мачје
Стоне и ударше на војску аустројску код
Црквица и на Малево До. Сукоб мора да
је био доста жестоко, јер је војдуке трајао,
т. ј. све докле докле се аустројска војска
није онет са свјетом страна прибрала и
устанке на ново у Мачју Планину стје-
рала.

И у Херцеговини било је на
многијема мјестима мањих окрпаја.
То је у главном данашња ситуација
на бојном пољу. А појединости доносимо
овдје по званичном изворима аустројски-
јема у овом извештају.

4. Марта. У логору код Црквица,
који је на двије уре у околи заворени
страком, влада велика живост. Војници
граде себи станоле, праве улаке и пице
и дају им ова имена "Франц-Јозефовица у-
лица", "Јовановићева црква", "батеријска
улица" и т. д. Све се то чини из дуга
времена и као од шале, уз коју пристају
и устаници, који онет своју шалу тјерају
у горњим Кривошијама између Црквица
и Јанкова Врха. Између ова два логора
имају батерије, из којих се вода носи,
а то је обично ваља скопчано са мањим
бјевима. Горње Кривошије леже на 1600
корака удаљене од уста извијех топова,
који су ваља тако управљени.

Електрични телеграф још никако не
може да ради, јер га сваки час прекидају
то устаници то хајкачи. С тога је данас
успостављена још једна сигналска свеза

са Ерицеговијом где нам се налази коман-
да од дивизије, и то од Црквица преко У-
база и преко Вакоча.

Врајеме је сухо и акјено, ма ноћи су
студене, јер се налазимо међу самјим
шљехијем беговима, а при том и сјевер
сјече.

Јуче на вечер нападнута је на Гор-
њијех Кривошија једно одјелење цр-
ношачко, које је ходило по воду. Том при-
ликом дошло је један пјешак, којег су уста-
нички дохватили и убили.

4. Марта. Осим мањих задјевница
на Јанкову Врху није се ништа особито
догодило. Из Ботора дошао је у Црквице
један грађански индир, коме ће се по-
јерити да овдје подигне стазна утврђе-
ња. Овај је прорачунао, да ће трошак око
тога изнети око 500.000 флорила, што
није ни мало много, јер једна штапа, која
у Бечу кошта 40 новчића, овдје кошта 6
флорила.

Данас око двије уре по подне при-
мале су Горње Кривошије своју казну за
јучерање срамотно дјело над оним јадним
војником. Једна компанија би наслана е
Боса. Артиљерија са Црквица почне ради-
ти. Надле једна кућа, па друга, па трећа,
и тако све редом. За тим се нареди да
престане тоновска ватра. Компанија се ра-
стре у стрелачки рој, опколи мјесто и у-
жди га са свјетх страна. За неколико ми-
нута цијело село остало је у пламену. Тек
што се први пламен указао, осу се на вој-
ску јављ ватра из неких 100 пушача ко-
ја се и даље живо настави. Компанија се
брзо прихвати и заузео положај иза гору-
ћег села тако да устаници због велике ват-
ре и зама вијет, могли сигурно гађати.
То је компанија помогла те није имала
никакога губитка. Међу тим почне ради-
ти и наша артиљерија и принуди уста-
ничке да се наатрај попуку. У вече око 6
ура Горње Кривошије биле су на их већ
више није: нијело мјесто, које се пријед
тако звало, кривљено је са земљом.

6. Марта. Са свјетх страна стижу
гласови, да су опадена села и шуме. До-
иета и из Црквица видно се дају и ноћу
велики огњи и дим. Тако је међу остали-
јем опадено мјесто Попов До где се на-
лази једна батерија. Све то чине устани-
ци из нападних видећи своју немоћ. С
ваше стране није могуће да се то спречи-
ји. Док се ми не утврдио добро на сви-
јема тачкама, не можемо предузимати ни-
какве веће потјере по планинама. Но и-
пак надамо се, само ако кордон црногор-
ски колдико толико своју дужност учини
(аа то не водите брже; У. Гл. Ц.), да не
ће већ дуго трајати, а да ће се истражити
сво веће чете устаничке.

У више кућа нађено је оружје, па и
аустројскијех бајонета од 1869.

7. Марта. Посада од Јанкова Врха,
на уласку кланца који води у Драгал, ја-
вља да је јуче на вечер нестало воде из
батерије којом су се дотле служили.
Због тога се морала вода е друге стране
добављати. У оште оскудица у води нај-
већи је непријатељ наше војске. Осим то-
га крај сваке батерије стоје у засједи
устаници на вршебај кадје које одјеле-
ње војске доћи по воду. Тако је на ови
исти час 80 устаника напало на једно о-
дјелење од 15 момака које је пошло по во-
ду у Попов До. Премад је при нападу же-
стова ватра сипала на војнике, ипак од о-
вијех није ниједан страдао, само је један
подосидир мало кранут. А од устаника о-
стала су два мртва на мјесту. Но устани-
ци су том приликом осам мазаса и чети-
ри тјерача заробили.

8. Марта. На Голом Врху, где је
једна ијешачка компанија за врло кратко
вријеме прау једну тарџавицу оградљ
са које се поносито није царски барјак,
посада је наша била нападнута једном че-
том од својих 30 устаника, који су чи-
таву уру безуспјешно пуцали. На поспед-
ку повуку се наатрај у Вршину, где је и
сад главно гнијздо ишочнијех Кривошија.
Устаници непрестано паде шуме и драг;
то би могло ало испасати на нашу војску,
јер без дрва естрадали бисмо него тако
као што страдамо без воде.

Онет су се појавили устаници у Све-
чеву и узнемирују нас у правцу према
Стијепову Дољу и Уширци. За данас смо
мири, осим неких ситнијех задјевница
на предјелима стражама.

9. Марта. При експедицијама од
пријед имали смо и неколико заробљеника.
Из испита, који је е њима учињен, видје-
ло се да су многе фамилије у Ресну пот-
помагле устанак и е тога су у Ресну од-
мах предузети неки затвори. Судска не-
трага над онима затворенијема вод се
наравно тајно.

Чете стале у мањим гонима не-
што у Драгалу а нешто на Мачјој Пла-
нини и код Самарџија; осту тога онет су
се улогорили на Мачјој Дољу и на Бре-
вику, где су и сеоку са собом повести. О-
нијема око Падуце и Веде Грете мора да
је додијало у овим леду е свијету те ва-
да од глади и оскудице нагнани чине више
пута нападе на наше провинцијне колоне.
Но изнад их још није послужила срећа,
да што приграбе даке руке. Наши војници
врло су смотрени и куражни, те нам се
од куд па засједи појави који устанак они
е мјеста клану "ура!" е голим бајо-
нетима оборе се на њега. Од тога су се
јако престрашили устаници, те већ више
не смију тако лако да ударају на наше.

Што нас сад у овој кордонској служ-
би највише у брзгу баца, то је велика о-
скудица у води, која нас може ставити у
највише непријавне, ако се стање ствари
на овим крајевима не промијени докле
настуне летне врућине, али ако се тако
год не састара наша војна управа да мо-
жемо овдје имати преко лета до ољу ко-
личину воде. Ваља себи представити голе
стијене које се небу једна над другом и
од којих су највише главце у највијем
рукама т. ј. посједнуте нашом војском. На
и саме долине, где се иза киша вода
скупила, могу задржати воду само за врло
кратко вријеме, јер је земља озудљен
речовита па унија воду као шпонта и про-
пушта је без трага.

Већ данас морали смо само зарад
тијех тешкова у доб. ању воде учинити
неке промјене у распореду највијех стра-
жа. На Голом Врху (4070 стопа изнад мо-
ра) и на Ведем Врху (4060 стопа изнад
стоји по једна полукомпанија; док се до-
љих доспје из Ресна, хоће се осам ура.
Војници понесе са собом само пушку и
финике, сваки војник по двије бече воде
и двије шкатуле конзерве — више не мо-
гу понјети — и то их траје гори на
стражи за 24 уре. Како је теретна ова
служба, може се мислити, јер ова иста по-
сада мора се иза почиње од 24 уре онет
пети из Ресна на више.

10. Марта. За вријеме бојева као и
иначе са предњих стража често се чују од
стране устаника узвици у различит језици-
ма. Тако се чује понекад где вичу по ње-
мачки: "Gute Nacht, Herr Major!" (до-
бру ноћ, господине мајоре!) — или вичу
по чешки: "ходите само ближе, ако су вам
мили наши носови." Често се чују тали-

Листак "Гласа Црногорца".

О СВЕТА.

Предмет драме.

коју је написао г. Александар А. Леонар-
дос, вицеконсул и секретар дипломатске
агоније грчке на Цетињу, а посрбио г.
Радо Јави, драгоман француске мисије у
Црној Гори.
(Продужање).

Пошто је проишло неколико дана, ста-
рина-Ђуро сједно је једном замислио и
алозали код огња на другој страни које-
га сједјела је и радил Милица. Грјући се
и пушећи, старец се причао са својом у-
чником, којој је, можда је то било хиљади-
ти пут, говорио да је јако зачуђен што од
вјереника нема никаквог одговора. Милица
видећи свога ђеда забринути, етарала се,
ма да је и сама имала тугу у срцу, да га
ушери и утјери. Таман када се они е том
разговараху ућине у кућу његова два при-
јатеља, оба познати јунаци, које је пратио
стари мот сеоски. Похранивши старину-
Ђура сједоше и они близу ватре и запали-
лине чибук. Милица остави њихово дру-
штво, пак пође оспу у кухињу, која је би-
ла баш до куће, е циљу да нареди кажу
и донесе раније.

— Шта имате ново да ми кажете,
пшће их Ђуро, јер сам ноће зао сам
ваде. — Шта да вам речем браво, 70 сам

гоина напунио, али тугу што је од три
мјесеца трим, нијесам никада за то врије-
ме сејећао, па ни онда када ми је син умро.

— Гајрет, старина-Ђуро, одговори
му пош, не тугуј; сад ће бити добро, аво
Бог да.

— Како да не тугујем, поне Јоко, ка-
да има већ три мјесеца да не знам шта
је од Марка, настави Ђуро, а Бог зна шта
се прича по селу, због тога што не долази
по дјевојку.

— Хоћеш ли знати, старина-Ђуро, у-
нија га један од новодошаних јунака, шта
се говори у нашем селу? Ех! рећићу ти
ја... Говоре да је Марко непште и до-
стојан шрти!

— Шти, завиче старина Ђуро, джу-
ћи се на воге. Марко непште и досто-
јан смрти? Реши, говори, Бога ти!

— Јест Бога ми! Тако говоре, заста-
ви јунак, јер је Марко побјегло из Цари-
града е једном Туркињом.

— Шта кажеш, брате? унита га ста-
рац који билаше извао себе од једа.

— Да је побјегло кривошине из Цари-
града е једном Туркињом, у коју се залу-
би негом је тамо дошао.

— Цар му и то није било доста, до-
даде други јунак, него је ова кукавица сви-
јема Црногорцима, која га питала зашто
се не иче женити, одговорила да његова
вјереница Милица не ужива у селу гле
поште и наметно дјевојке, и да... није
дјеливица.

На ове задње ријечи старина-Ђуро,
извап себе и готово махнит, ухвати лис-

вицом јунака за грло а десницом извади
иза паса оштри хангар, те пријетећи за-
вину:

— Закуни се Богом да не лажеш!

— Кунем се Богом и св. Петром, од-
говори јунак, да је све, што ти рекох, по-
знато цијелом нашем селу.

— Слушај, старина-Ђуро, рече му
други јунак, вјерујеш ли нашјем суграђа-
ншима што су у Цариграду, — Нику, Сави
и Васу?

— Вјерујем, одговори старак, потех
су Нику и Сави били моји другови
у лојци које ја знам за поштење људе.

— Онда ако вјерујеш и пону Јоку и
ако имам поуздање у њега, реци му нех
ти проучи ове три књиге. И у исто доба
извади из паса три писма те их предаде
старини Ђуру, који их даде пону говоре-
ћи му:

— Заклињем те именом бојјим, да ми
кажеш све што у њима пише.

Писма бјеху од она три пријатеља
Ђурова, Нику, Сави и Васу, који јављаху
бјеготло Марково из Цариграда е Турки-
њом, и све што је Марко против Милице
говорио.

Пошто се сврши читање ових књи-
га, рећи ће пон старини-Ђуру:

— Жалибоже, брате мој, све је исти-
нија. Шта кише Сави наставља да у мази
није убио увиједителца части твоје ужуке,
али је Марко кукавица побјегло из каване
где то приповиједане, те е тако сисао.

— Онда се кунем живијем Богом, за-

викне старина-Ђуро, да ћу му се осветити!

— Освети увиједу његовом крваву,
рече један од јунака.

— Да, одговори други, крваву онога
непоштења!

— Браво моја, рече им пон, проми-
слите се добро... немојте се занјети...
освета је противна јеванђељу нашег, а
кажњена по највијем законима смрћу.

— Јеванђеље веди: око за око, од-
говори један од јунака.

— Пуштите, браво, настави пон, нека
Бог освету учини.

— Шта нам овдје проповиједати и
пјевати, поне Јоко, одговори старина-Ђуро.
Зар си заборавио нашу послоницу? Ко се
не освети, он се не посвети? Заклех се
да ћу га убити и убићу га. Аз гдје ћу на-
ћи онога непоштењака, пошто побјегло из
Цариграда? Гдје ћу га наћи?...

— Ходљемо заједно, веде мој, од
мјеста до мјеста, завиче као бјесна Мили-
ца која је тада е кафом улазила; наћи ће-
мо га и кунем се Богом да ћу опрати у-
вриједу његовом крваву.

— Евала ти, врло кхериде Миланова
а унуко старине-Ђура, ускакинуше једно-
гласно она два јунака и загрлише је.

Од тог часа, онај великодушни и
храбри старак, којег не бјяху ослабили
невоље живота, дуготрајне оскудице и тру-
дони у ратовима, чести бојеви и девет на
тијелу рана, тако груну е ослаби животом,
да од туге, жалости и вједа принуђен био
у постелу лећи.

анске и румунске ријечи. (Ово, ако стоји, дошта је чудновато, јер зна се да Кривошје осим српскога никаквог другог језика не знају. Можда ће се која међу њима јави који би умно прозборити коју талијанску ријеч, по да их има који румунски, мађарски и немачки зборе, то сад први пут чујемо. Да није можда то, који толике траје језик говоре, пребеглице на којима аустријске? У. Г. Ц.). На тога се јавно види да устаници прво тачно знају којим језиком говори војска којој на супрот стоје.

У Котору као и у Рису влада међу становништвом велика забринутост, од како су њени заробљеници преселени. Њеде од устаничких личности, понајвише Грговци, уапсени су са савјем у тисина, јер су против њих заробљеници учинили компромитујуће исказе.

Ваља још да напоменемо један глас, који се овдје дана са свом озбиљношћу проноси од обала ерзерске па до највишијих гласила кривошјских, а то је: да ће Аустрија уступити Црној Гори онај дио кривошјскога земљишта који још није узела војска аустријска, дакле Драгалску долину од Хана Дупоглана преко Петрине Горе и Шитета. Ко је овај глас изнео, не зна се. Ваља да се хитно са њиме ширити. (Тако се и ваља чини. У. Г. Ц.).

О бојевима у Херцеговини понови авијациони наредбај аустријски по јављању подмаршала Дадена из Сарајева од 17. ов. м. у веле звачко гласе:

Једна колона војске опремљена је две 13. тек. м. у потрагу према Дрини, те се је та колона исти дан код Гривце здружила са колоном отпримљеном из Фоче. Ова колона колона суклобна се код Стукана сједино 40 устаника и растјера их. У цијелом даљем претраживању није се описано ниједан устан. Већи дио мјеста код је проша ова колона, нађен је без мушких глава.

27. ов. м. послје 5 ура у јутро, од прилике 200 устаника нападну код Чајнице на нашу предстражу. Једно одјелче војске, које прикочи у помоћ предстражи, растјера устаничку чету до 9 ура прије подне, и тада престане батка. Ту је остао мртав један поручник, а ранила се дако три цијенака. Устаници изгубише су 7 мртвих и 15 рањених.

У Мостару уапсени је 16. ов. м. Леоптије Радловић, ерски иривошјски архимандрит тамошњи, и заједно са још њекијема уапшенима поводом устанка у Херцеговини одведен подстражом од шест пендарија са једним поручником у град Осјек, где ће стојати као државни суђиња. Дневни свашта ваводе као повод овом догађају.

Политички преглед.

19. ов. м. и шједујућих дана славили су Талијани шестовјековну славу сицилијанске вечери, т. ј. оне вечери, када су у г. 1282 узгајени поклоњем ослободили Сицилију испод францускога јарма и на мјесте Карла од Анжуа, којег су протјерали, поставили за владарца од Сицилије Петра од Арагонije. Повод овај био је узгајан; у самој Катанији остало је те вечери 3000 Франца мртвих; у Месину је исте вечери пољечено 3000 Франца. Ко год није умно чисто талијански да изговори ријеч: "sicci" — а то је Француска немогуће — на мјесту је изгубио главу.

Од онда не хтједо више видјети никога, осим своје премиле дукле Милице, а непрестано викаше у сну: „Непоштени Ђарко! шта је теби скривила велина унука моја, те јој одала обрад и узео поштење? Умири дакле, неврјериче умри!“ Али будећи се изненада, говораше сам собом: „Ах! оно је био сан! нијесам га убко! Још жалим неврјеричу.“

Посајје неколико недеља, онај неукротиви старац иде у највјерљиву слабост, те једно вече, Децембра 1860, зава пона Јова, рођака и пријатеља своје, којима је рекао поште је примио свето причешће:

— Бог зна хоћу ли вас сјутра видјети, да вас поздравим. Проклет био ко узможе осветити се Марку, а то не учини. Милица, вјерне моја, имај уздуже у Бога! Ех! Здрави биди! Живео Кијал! Живјела наша Црна Гора!

И обрнувши лице к лицу да му пристути не виде сузе, које у она час можда први пут тецијаху из његових очију, хривошјски старина-Ђуро предаде послуже по ноћи, свој дух Створитељу, с именом Марковим устима.

Милица затвори очи ђеду својем, оне очи, које се никада плаћале нијесу у најтежим побједбима ни у најопаснијим часоцима битак.

Нијело је село оплаћивало јунака и с вјершину својега, којег уклонше у гроб и његова јединца сина Милица!

Милица имаше брата, годину стари-

Ову светковину славили су Талијани већ више пута, но никада с таквом грајом као ове године. Због тога диегови приписују овогодишњој светковини сицилијанске вечери политички значај и тумаче је као отворену демонстрацију против Франца, а и против династије. Због тога су владини групови у Италији били у великом страху, да се не догоде том приликом какви нереди и немири, који би могли дати повода прекидању добријех одноза између владе француске и талијанске, а могли би и озбиљније пошљедице са собом допринети. Због тога је влада талијанска предузела све мјере предосторожности изаслаши у Сицилију не само већи број војске којој је најстрожије наложено да пази на одржање реда, него и читаву ескадру која је стала у воде сицилијанске. Поговарало се с почетка у новинама, да ће и француска влада своју флоту изаслати под Палерму (главну варош Сицилије где је главна светковина државна) да чува тамошње своје суверенитете, но то се није обвјестило.

Истина је да се саван свијет из Италије стекао на ту светковину, а нарочито су талијански радикалци и опублицани били јако заступљени. Шта више, и старац Гарибалди, ма да је тако јако ободило да се већ више ни с постеле крућути не може, није могао ерпу своје одољети, а да ову светковину не походи. Њега су одани му Талијани заједно с поштеном на нарочитим жељезничким колима и паробродима превијали на Капрере у Палерму, где је с бурним одушевљењем од мјелога народа поздрављен.

При свем том, светковина је прошла у највишем реду, тачно по програму који је најријед угаљан. Једна денеша од 19. ов. м., коју нагламо у пољеним листовима, гласи овако: „Светковина сицилијанске ноћи трајала је од 16 ура прије подне до пет ура послје по дне и протекла је у потпуном реду. Непрегледна мнозина људи ходила је најприје у цркву светога духа, где је прво букнуо устанак против владарца из куће Анжуа, за тим у прву де ла Марторана, где се право окупио парламент ослобођене Сицилије. У обје цркве уздигне су свечаним начином плоче споменике, а сенатор Перец и посланик изградни Криспи држали су светковини сходне бесједне, у којима су нарочито наглашавали да светковина ова није управљена против Француске. У светковини учествовали су вишина сицилијанских сенатора и посланика, општински судоси сицијех већих вароша Сицилије и око стотина политичких и радничких задруга из Палерме. Варош је окрива заставам. У вече је оште освјетљене. Око 20.00 гостију, који из Сицилије које из осталијех крајева Италије, долазе се у Палерму. Светковина има чисто општински карактер и у њој учествују владини органи само као позвани гости.“

С појединаким осјећањем, као што је ласно појмити, праче Франца и Нијемца ову талијанску светковину. То се види најбоље из њиховијех листова. Тако „Франс“ пише тијем поводом, међу осталим, ово: „Познајемо ми врло добро вихову (талијанску) војску, вихову флоту и вихове виландије, па нас не може мјелити ова вихова светковина; ми нијесмо још заборавили ону генајалну ријеч талијанског министра диморетига, који, на питање: би ли се талијанска флота могла огледати са француском? одговори: „она не може ни бједати испред ње“. Ко је изгубио бојеве код Кустоце и Виса према Аустријанцима

јега од себе, по имену Станка који од двије године живљаше радећи у Мисру.

Тамо бјеше Станко дозико за вјерљиву своје сестре с Марком, као и то да ће се вјерљиво свршати у Септембру 1860 год. Напише дакле ђеду својем да ће настојати те да до тог времена буде код куће а у исто вријеме добри младић посла сестри неке новјестачке дроче и вае новац што га бијаше заштедио и својим радом добио. Али, негледajući на његово стараше, посласи му не дадоше да крене из Мисира у онај мјесец, већ дође у Црну Гору тек при свршетку Децембра, баш на два дана послје смрти ђедове.

У мало што није пољудио честити младић кад му је сестра приповједала шта се догодило послје њене вјерљиве. А кад му она рече да је болести и смрти њихова ђеда крив њен заручник, потрчи одма на гробље где бијаше упокан старина-Ђуро, те пољубиши земљу, која покриваше његово тијело, а каље се, да ће Марковом крви осветити уврађену част своје сестре и смрт својега ђеда.

Сјутридан по својему доласку хтјо је он одмах да пође у Цариград да тражи Марку. Али како да остави сестру сирићу без помоћи? За то јави управитељу творнице, код којег рађаше, да му се немогуће повратити на своје мјесто, почем му је сестра, послје ђедове смрти, остала смирона у Црној Гори.

(Свршиће се.)

и ко је слаб на сто мјеста, тај има не може видјети никаквога страха.“

На протви „Норд Алт. Цит.“ овако се о тој светковини изражава: „Уједињена краљевина аустријска с поновом обрбе погледа свој на један догађај, славећи 19. Марта ов. г. историјску успону једне силне мановестације изродљивог духа, један тријумф подишенијех над својима угњетачима. Такву светковину Језрова може пратити својима симпатијама, без узрде човјечанског духа даваши цимизације.“

О учињеном атентату на генерала Стрелићкога у Одеси доноси један берлински лист ове подробности: „У четвртка на вече око 6 ура учињен је атентат на генерала Стрелићкога, прокурора кјевскога војничког суда. Генерал је сједио на једној клупи на булару украј мора, када њеко опали из леђа на њега и пољиди га у потиљак. Балота је генералу прошла кроз главу и извила с друге стране на поље. Умрје је одмах иза двије минуте. Оба атентача почела су бјекати одмах иза учињеног атентата, и тама изаједоше да најме једну крошњу на којој вједоше у мањи, кад их дољени народ узхвати и власти прели. Они су се и ту бринули, те су три човјека ранила које вољелима које револвером. Зликовци су млади људи. Обојица не хоће да кажу како се дозу. Истрага је отпочела. Стрелићког је дозано из Кајева у Одесу по законикста, да предузме истрагу у њенијем политичкијем процесика.“

Аустро-угарске делегације сазване су да 7. Април. Њеки листови ваводе, да ће влада искати нов кредит за угушше устанка у Херцеговини и Кривошјима.

Сабор хрватски усвојио је буџет по владиној основи с великом вељном. При расправи буџетској назло је доста крупнијех, нарочито од странке Старчевићевске, који вођ није штедио ни самога бана у вјерљивни га у једној сједници личном погрдом, која је изазвала ошту пажњу.

У странијем листовима читасмо овијех дана, како су у Србији због наја тамошње „прве ерпске банке“ њеке угледне личности политичарне.

О томе предмету назвино сада у „Видјелу“ ове објашњење:

„Прва српска банка“ почела је обљавно да екпа са себе ову тајанствину зајресу, под којом се крије историја прве иронисти ерпскога кредита у земљи и на страни.

Биоградски трговачки суд, као што смо дозвали, одредно је комисију да вјештачки вргледа стање банчињих послова. У тој су комисији господи Ва. Јовановић, Ј. Милановић, П. Петровић, П. Манојловић и Ђ. Бер.

Како смо извјештени повод овом вораку нарочито су дали акционари новосадски, који су подијели а маљу и протест, са коме су потписали: А. Рајић (који има 38 акција), Др. Стеван Павловић (20 акција), В. Бугарски (10), Стеван Јевтић (10), М. Јекрмовић (50), Ђ. Стојковић (5), Г. Бичаевић (20), Л. Ј. за господу Грандарићу (80), Г. Живановић (5), Г. Станисављевић (20), и Л. Вукос (са 10 акција).

Још 19. Маја 1875 г. ише, суд је одлучио да се руковоци бан-ини закупу и да покажу његово стање, као што иређује чл. 131. закона о стеништима, а одређена је и комисија да ово стање испита. На пошто ни један од чланова управе банчиње на пенити није побно реуалт виховијех негратражњава којим се навиједо да је управа крива била проласти банчињој, то је суд трговачки према протесту који је пред њима, а и према члану 132. закона стец заредно даљи рад да се разбирети стање овог првог српског новчаног издузња, а у исто вријеме ставио у ириверљиве чланове управе који су још данас у животу: господу Ж. Карабаревића, Т. Андрејевића, Хари Тому, Радивоја Барковица, Ђесту Нанића и Арсу Лукића, који су руковали банком у вријеме у које се догодише итеме рад који је банка пронала. Уз њих је суд изаго исту варадбу и за господу: Никоду Х. Тому, Тому Мрцајковића и Ђорђе С. Симића, који су са пољовим К. Анудом били у новој управи банчињој, која је покушавала да је реорганише. А за ове чланове нове управе банчиње који нијесу били још пенитани о својем удјелу у банчињој проласти, суд је заредно да се надлежном путем саслушају.

Чујемо, да су чланови ове нове управе одмах се обринули на жалбом касацијонне суду, наводећи да они нијесу имали никаква удјела у радњи се које је банка била дошла да проласти, но су присто приша да је са жртвама својим из проласти изаку.

А на његово траћања суд је дозавио да се сви чланови и нове и старе управе пусти на слободу, док се законом извјештем не пресуди по правди ко је крив, а ко није, те да се и овај тајанствени посло једном и пред пољерноцима и пред јавним мисљем прочисти и расправ.“

Грчки министар извотражних дјела, Трикуније, изазвио је у својој бесједи у комори овакав програм односно државна нове владе сарам страних сила: „Велике опасности пријете Грцима! како илуотра тако с поља; савишње стаље на истоку је тако да припувава владу из извотражњих најозбиљнијих дужности. Обљавише оште ситуације била још већа што се ми, поред унутрашњих запштета, морамо пољавити заштитити са ставом отвари у ошми прелјелима, а је јединство оснива саву спољу будућност. Ситуација је несигурна на истоку, криза је блиска, па ако нас она не ширешије затече, изгубиће не само оно што нам припада изван државе, но и саму земљу. Или ћемо све добити, или ћемо све изгубити. Народ мора принајети велике жртве да спреми своју сукобелу и поморску војску силу. Све жртве треба да буду разијерне ивијали коју пред очима имамо. За то је влада дужност да се не преставо замика са војеним спремањем. Мир је потребан, да би се под његовом заштитом организирала народна одбрана, и одбрана јединства. У овом експеду прихваћа влада политику мира. Влада се мора трудити да одржава добре однозаје са свима својашњим силама а нарочито са сусједном силам. Искрен споразум са поздрављеном државом, то је средство за охрабрити јединство у борби, коју други протви њега спремају. Они пријатељски односе могу се дивати у толико дашне успоставити, што сарпавни сусједног народа сједи поред нас у комори.“

Српски црквено-народни сабор састаје се из Славон дао ов. г. у Сремским Карловцима да вистани свој рад. Саборски одбор државо је оште дана своје сједнице, и тем приликом закључио је, да се пријави црпу и крваду, да ће сабор продужити своје сједнице. Давишња је жела онострањето Српства, да сабор доврши запштете радове у прошлим годинама и да ријешни сва питања, која више не трпе одлагања.

Домаће вијести.

ЧЕТНИКЕ, 27. Марта.

— Његово Височанство Књаза са цијелом пратњом својом вратио се у промду Ведељу са вече са Рајске.

— Страсну ведељу проведомо и ове године, као обично, по проластима наше свете православне цркве у строгим восту и молатвама, походећи ревалсно окрвшење богомоље. У томе су Вихова Височанства, као вадла, дијеним пријером предлачала своје народе не проупитати ни виједан дан вододити цркву и присуствовати с побожношћу службама прквенијем од почетка до краја. На велики четвртак у вече Вихова су Височанства с побожном пољвом сгуљала читаве дванаест глава јеманђела, а тело су и на велики петак на вече присуствовала цијелом ошјелу. Радује се, да су и сви чиновници одашњи као и многобрејни народ присуствовали тијем црквенијем свачивостима.

Књижевност.

Прошлјих недеља стигле су нам на прикал ове књиге:

Зетопне Матице Српске. Уређује А. Хаџић. Књига 128. Српска четврта од 1881. У Новоме Саду, Српска штампарија др. Светошара Милетића. 1881. Садржај је ово: I. Првог омајања (аксијације) и илбасику у давашијој међународној теорији и пракси. Од проф. Г. Гершића (Српшета). — II. Живот генерала Љуба-братића. Од Ђорђе Рајковића. — III. Манастир Грабован. Од Владимира Крашња. (Српшета). — IV. Славјана освета. Прјесма Мате Калана. — V. О Буњевцима, написао Лаза Кнежевић. — VI. Са као руда и њено културно-филозофско значење. Од Моје Медића (Српшета). — VII. Књижевност: Миди дани Вељкови. На свјет издао Gavril Manojlovic. О. чна Милана Савића.

Припокијетне својој књиги од Ј. Н. Буца. Пријевод с францускога. Српска I. У Новоме Саду, издање штампарије А. Палешића. 1882. Цијена 60 новч.

Живот Димитрија Обраловића, и ије је у кадуверстау пролаш Доситије. За српску омладину написо П. Деслотовић. Написано 1882. Наклада књижаре Браће Јовановића. Цијена 45 новч.

П. П. Његов, пољвдњи владароња владика Црковорки од В. М. Г. Медковића. У Новоме Саду, књигопечатња А. Палешића. 1882. Цијена 1 фор.

Црн. Индоја. Припокијетка Жала Верна. — Пријевод с француског. Издање књижаре Владимира Валковића. Биоград 1881. Штампарија задруге итампарских радника.

Економско Регретиш Мобиле и праве потребе у Србији од Николе С. Јелановића „Американац“. (Чист приход од ове књиге намињени је извјестној сиротињи на устанак покрајина ерпских) 1881. Штампарија код св. Саве. Биоград.

Поздрав патриарху Герману. (Moto: Amicus Plato, amicus Aristoteles, sed maxime amica veritas). У Новоке Саду. Штампарија А. Пајевића. 1882.

Бутница Богдан у народним pjesмама, са сликом његовом. Павлевић, 1882. Најбољом штампарији Браће Јовановића. Цијена 15 коп.

Милошевић се Веломомученика Димитрија Милошевића, са сликом изворима А. Милошевића, са сликом изворима А. Милошевића, са сликом изворима А. Милошевића. Цијена 15 коп.

Михаило Чорбоджи, колекција од 2 слике од Н. Вазова. Павлевић, Сремски Карловци. Цијена 15 коп.

Prva desetgodišnjica hrvatskoga pedagog-književnoga zbora. У Загребу. Nakladom hrv. pedagog-književnoga zbora. 1882.

Kratak nauk o vođarstvu. Za ruk napisao Franjo Štepanek, ravnajući učitelj više djevojačke škole i urednik „Pučkoga Prijetelja“. Sadržaj razjasnjuje 32 slike. Drugo izdanje. У Загребу 1876. Tiskom J. Platzera sina. Stoji 30 novč. (Ovu knjigu preporučila je vlada hrvatska kao pomoćnu knjigu učiteljima i osobito mladima koja počinu voditi školu.)

Објављена Друштва и његови usređitelji ili prijedari kako se može ukresati, uzgojiti, učvrstiti i razširiti svijest naroda i živo pregnuće za napredkom, ako se hrani vidljivim djeli iskretnih rodoljuba. Hrvatskomu svijetu podaje Franjo Štepanek. Zagreb Nakladom vlastitom. Tiskom dioničke tiskare, 1881. (Ovo je djelo napravneno od „Matine Hrvatske“ из закладе града Драшковића.)

У књижевности нашој имамо да пријавимо једну рођење и једну смрт. У Панчеву пошла је да издази „Српкиња“, поучал и забавна лист за наше „меланхоличке“ који надаје и уређује г. Јован Поповић; а у Карловцима престала је да издази „Привреда“ лист економски. Кољико се кроз појаву радуети и сваки му ушјех желимо, толико више морамо сажаљевати престанак другог листа, под којим надгробном плочом мора да нам црвеним образам, јер нас стид обилјева са нехата и непама нашег за економски напредак, без којег је и сап други напредак наш (т. ј. ама га имамо) на нијеску издан. Али за ду-ду је сад парвати!

Телеграм „Гласа Црногорца“.

24. Марта. — Цар је уједнарио мјесто војничкога аташеа у Београду и војничко је на то мјесто појавио Штегера.

БЕРЛИН, 24. Марта. — Шленер је доменован на заступника Немачке код наше.

О Г Л А С.

Тражи се подносилац за обављање српску милицију. Мјесечна плата ф. 12, стан беслатно, и 10% провизије од прихода игре биларда и карата; осим тога и мање и вредне привилегије.

Нужно је да два читати и писати. Ко жели ступити у ову службу, нека се пријави овом управитељству до сарнет-ка вдућег мјесеца Априла и. н. У Котору 14. Марта 1882.

Управитељство
Српске Читанице.

(1-1)

О Б Ј А В А.

Руј (шумац) који се идућег лета у Књижевству Црној Гори буде нашао продаваће се на јавној аукцији од 26. Априла до 1. Маја (по старом календару) 1882.

За то се овим позивају сви они који желе поменути руј закупити да њихоме у означене дане на аукцију дођу, која ће се држати у канцеларији министарства финансије.

Цетине, 25. Марта 1881.

Из Канцеларије кн. црног.
МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈЕ.

О Б Ј А В А.

ТРИДЕСЕТОГОДИШЊИЦА БИОГРАДСКОГ ПЈЕВАЧКОГ ДРУШТВА.

Пошто због разних прилика биоградско пјевачко друштво није могло 1877 године прославити двадесетогодишњицу својега остванка, то јавља свима српским и словенским пјевачким дружината и свима пријатељима ове умјетности, да ће на основу ријешања овогодњашње главне скупштине држати 10. Јануара, славити ове године о св. Троици овдје у Биограду своју ТРИДЕСЕТОГОДИШЊИЦУ

Заступник одбора Председник
М. М. Станојевић Стеван Тодоровић.

Уполазују се у остала уредништва српских и словенских листова да овај оглас пренесу капају.

Књижевни огласи.

„ЗДРАВЉЕ“

ЉЕКАРСКЕ ПОУКЕ НАРОДУ.

Уређује др М. Јовановић-Батут.

Издази на Цетињу два пута у мјесецу. Стаје за Црну Гору, Австро-Угарску, Босну и Херцеговину 4 ф. годишње. За Србију и друге крајеве 10 динара или франака. Претплату примљује за Црну Гору уредник за Австро-Угарску П. Рамадановић у Котору, за Србију књижевара В. Валожића у Биограду, а осим тога и сви други наши књижевари.

Садржај 5. броја: Веља Бубина (тракавица); ојабелница; панталкара. — Дојиља. — Дајете расте. — Одаје, где спавамо. — Попаде од огња. — Неки дијегови (Продужење). — Далак или палантинца. — Календар „Здравља“ (Април). — Ситнице. — Ковчежић: Љекарски одговори и савјети. Љекарска питања. Кореспонденција уредништва и администрације. Читајте.

Садржај 6. броја: Веља Бубина; тракавица; ојабелница; панталкара. (Продужење). — Дојиља. (Свршетак). — Припокрети. — Одаје, где спавамо. — Далак или палантинца. (Срп.). — Хладно и врело језо. — „Спао врат“. — Ситнице. — Запамтите. — Ковчежић: Љекарски одговори и савјети. Љекарска питања. Кореспонденција уредништва и администрације. Читајте.

15. бр. „СРПСКИХ ИЛУСТРОВАНИХ НОВИНА“ доноси овај садржај:

Зјабва: На клизавој стази. Припо-вјетка из српскога живота од С. В. П. — Пјесме: Двије пјесме из свјета: „Освоје-ње Бара“ од Симе Поповића. — Умјет-ност: Шта је књижевност? — На природи: О облицима. Физикално-метеоролошка студија, по Малури и Веберу од С. М. — Пјесме: О новој го-дини, од Мил. Ан. — Преводи: Звездан Беше. Новела Павла Хајзе превео Ј. Грчић. — Пјесме: На Дрини од Вл. М. Јов. — Из разних крајева: Набаври по којим ратним билешмама. III. На Цетињу пред-главом рата с Турцима. — Књиже-вност: Дечије спасење и Дај ми чичо де-сет пара од Др. М. Ј. Петровића, реферат од С. В. П. — Светковине: Дечија прослава 13. Јан. 1882 у Биограду, од Н. Ј. П. — Стралих писца: Павле Хајзе. — Уз наше илустрације: Виндор-ске веселе жене. — Прва шлука у про-љеће. — Ушће Мораве код Десе. — Циганка. — Књижевне Биљешке: — Смје-нице. — Библиографија. — Слике: Павле Хајзе немачки пјесник. — Слике на Шекспира: Фалстаф у шаљивој игри: Веселе жене у Винзору слик Х. Макарта. — Из довакскога живота: Прва шлука у прољеће. — Из народног живота: Циганка по слици Вапштата. — Слике са горњег Ду-навца: Ушће Мораве код Десе.

„Српске Илустроване Новине“ налазе свих 16 дана два пуна табака, а цијена им је за Австро-Угарску 4 ф. полугод-њашње или за 3 мјесеца 2 ф., за Србију, Црну Гору и друге крајеве 12 динара полугод-њашње, односно 6 динара за 3 мјесеца. Прет-плату у Србији примљује све тамошње књи-жари, а у осталим крајевима умодена г. г. скупљачи, као и најбоља штампарија А. Пајевића у Новоке Саду.

Уредништво и издавач:
„Српских Илустрованих Новина“.

„НЕВЕН“

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ

доноси у свакој петом броју за 1882 ове чланке: 1. О лисица (са сликом) од — 6 — 8. — 2. Бад је то нечећа! (са сликом). — 3. Цигани у Бесарабији пјесма (са сли-ком) од Чика Јове. — 4. Три молитве, пр-те из живота. — 5. Годишње билешке —

6. Бобук од сапунице, пјесма (са сликом) од Чика Јове. — 7. Како пролазе они, ко-ји се радо хвале. — 8. Хиво да прави ала-то, па испао полуцап, (са сликом). — 9. Љетошња врућина. — 10. Змај, пјесма од — 11. — 11. Лакози и сг. — 12. Дјело старог вајарства (са сликом). — 12. Ба се брило за сарошашке, послао Браца Мига. — 13. Еркул и донта. — 14. Дуг, који се не може вратити. — 15. Не помаже сад... пјесма од Борфа Јованови-ћа. — 16. Разводље. — 17. Даштава. — 18. — Ријешање даштава. — 19. Чика Јовина пошта.

Гукониси и све што се тиче уредни-штва, шаље се на адресу Dr. Jov. Jovanović Wien, Währingerstrasse 9. — „Невена“, Чика Јовин лист, излази два пут мјесечно на читавом табаку. Цијена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 15 динара или два ф. 50 нов. на пола го-дине, и шаље се на адресу

Штампарија А. Пајевића
У Новоке Саду.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА

Браће Јовановића

Изшла је свеска 33.

ПОКОДИРЕНА ТИШВА.

Весело позориште од Ј. С. Поповића.

16. н. (35 пара).

Добља се у свјета српским књиже-рама. — Претплата на 24 свеске ф. 3 50 (7 дана) а поједино 18. н. (40 пара) и он-да шаљемо ми о нашем трошку сваку свеску уредно. — Изази свих 14 дана 1 св. — Новоца молимо униријед с пошт. упутницом.

У Панчеву.

Књижевара Браће Јовановића.

Најбољом књиже-ра

В. Валожића у Биограду

излази је нова књига

Црна Нидија

приповијетка Жила Верна

са четри слике. Цијена 60 новч.

Може се добити у свјема српским књиже-рама. (2-3)

Позив на претплату

НА

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

Многим нашијем претплатницима истјече тромјесечна претплата крајем овога мјесеца.

С тога позивамо учито њих и све пријатеље нашега листа, који су ради и у идућој четврти овај лист држати, да нам за време на пошлу претплату, да им не би, због касно стигле претплате, који лист од нове четврти изостао.

Цијена је „Гласу Црногорца“:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (и за БОСНУ и ХЕР-ЦЕГОВИНУ):

На годину 6 ф. а. пр.

на по године 3 „ „

На три мјесеца 1 „ 50 н.

За све друге земље у Јевропи

Америци:

На годину 20 франака

на по године 10 „

на три мјесеца 5 „

Претплатници из Австро-Угарске

(и Босне и Херцеговине) нека шаљу своју претплату поштанском у-

путницом на г. Петра Рамадановића у Котор. Нарочито се у-

мољавају претплатници из Босне и

Херцеговине, да нах не шаљу новце

непосредно овоме у значајном пи-

сму, за које ми морамо овдје платити

свагда по 40 до 50 новчића, него

нека упућују претплату на г. Петра

Рамадановића у Котор, и то поштан-

ском упутницом, која је сад и за

Босну и Херцеговину уведена.

Претплату из Србије на наш

лист прима само књижеара Велимира

Валожића у Биограду. С тога нека

се тамошњи наши претплатници изво-

де за времена с претплатом обратити

на ту књижеару.

Претплатници с других стра-

на нека шаљу своју претплату у

плаћеном писму на: „Упразу „Гласа Црногорца“ из Цетине.“

Цетине, 13. Марта 1882.

У П Р А В А

ГЛАС ЦРНОГОРЦА.

ТЕЧАЈ БЕЧКЕ БОРЗЕ.

Од 27. Марта 1882.

Државни дуг у сребру	7480.
„ „ „ банкетма	7565.
Златна рента	9330.
Докови од 1869	12875.
Банкне акције	820.
Кредит	30940.
Лондон	12055.
Ц. кр. црета	565.
Нансеон	864.
Државна марка	5880.

Народна привреда.

ТРИЈЕШЊЕ, 21. Марта. — Радна роба на нашем тржишту имала је ове недеље следеће цијене:

од | до

Босак примерски у угар. за 100 кил.	—	—
Кафа портороко	—	—
С. Доминго	—	—
Рио према врсти	39	65
Цукар аустријски	37	38
тучени	33	35 75
Цвијеће трапе бучаче	50	70
Тамјан	32	45
Наранче скриваца	3 50	7 50
Карубе пуљешке, за 100 кил.	7 50	7 75
левантинске	—	—
далматинске	—	—
Смокове Каламата	14	16
пуљешке	—	—
Лимун скриваца	3	5 25
Бадемски мадуле пуљ.	—	—
далматинске	84	90
„ „ „ „	26	47
„ „ „ „	26 50	27 50
„ „ „ „	11	11 20
„ „ „ „	12 50	13
„ „ „ „	10 75	—
Кукуруз (руженица) руски	7 50	7 75
угарски	10	10 25
Раж	9 75	10 25
Јечам	—	—
Зоб угарски	8 50	9 25
арбански	—	—
Пасуљ (ожаол) према	—	—
врсти робе	11	12
Боб	—	—
Лећа	10	16
Орж талијански	15	—
англиски (китјаска)	12 50	14 2
Вуна босанска	108	113
морска	118	125
арбанска	122	—
истарска	—	—
Штице кокушка јеловце	47	90
штајерске	42	70
Греде	10 80	11 20
буквице	7	12
Уље итал. ниже врсте	—	—
„ најбоље	50	60
„ средње врсте	—	—
далматинско	41	—
истарско	41	—
Камено уље у барилу	9 25	9 50
у нашегама	12 25	—
Коже стројне	165	185
сухе волске	47	53
далм. ист. в бос.	80	108
јагвешце за 100 ком.	75	100
далматинске	60	90
коже за 1 кил.	—	56 — 70
вулене слане	—	50 — 60
сухе	—	55 — 70
везје за 100 комата, у сребру	28	40
Баклар за 100 кил.	35	38
Сарделе 1 барно	13	25
Ветровол модри за 100 кил.	26	27
зелени	—	—
Масло	70	100
Лој далматински	41	43
Сало	70	—
Маст (сало растовљено)	—	—
Славица	76	—
Ракија етолитар (100 литара)	—	—
Галвији истарске за 100 кил.	25	26
Руј	9	—
„ истарски	8 50	—
„ далматински	7 50	8
Литше од лозорике	14	14 25
Виске стројне (Gripala)	—	—
свлох	25	50
Мед	24	31
Лумбер (бучнице од	—	—
ловорике).	11	11 50
Пакал барно од 100 килотр.	3 75	9
Цуње (штраце) за 100 кил.	2	—
Катрам далматински	14	16
Сумпор у праху	—	8 50

Државна штампарија.